

Presentació: Reptes del nou mil·lenni

Àngel Llàcer,¹ Josep Lluís Barona^{2*}

¹President del Congrés. ²President del Comitè Científic

*Correspondència: barona@uv.es

Com a presidents d'aquest 17è Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana i en representació dels comitès científic i organitzador, volem saludar i donar la benvinguda a tots els presents. També volem agrair a les autoritats i entitats que han col·laborat en l'organització del Congrés i a tots els assistents i participants la seua qualificada i generosa contribució. Els nostres congressos són, en alguns aspectes, excepcionals. Ho són pel seu ampli abast —el de les ciències biomèdiques—, que contradiu la tendència creixent de la ciència contemporània a agrupar-se al voltant de parcel·les de coneixement científic com més va més restringides, el que representen una fragmentació del coneixement especialitzat justificada, entre altres raons, per una complexitat tècnica creixent i indefugible. Són excepcionals també perquè des de l'any 1913 han estat un element de cohesió per a la creació d'una comunitat científica i cultural que s'ha expressat en llengua catalana. I això és tot un repte per a una llengua sense estat i contradiu també la tendència a reduir la comunicació entre científics a través d'unes poques llengües de gran abast demogràfic i acadèmic, i de gran impacte internacional, principalment l'anglès.

El 1913 la societat catalana cercava d'obrir ponts de comunicació amb el món de la ciència europea a través de l'Institut d'Estudis Catalans mitjançant

polítiques de pensionats, de publicacions científiques, de fundació de societats i laboratoris. La creació d'una comunitat científica catalana era un projecte de futur per a una societat que maldava per la seua renaixença. Avui la comunitat científica catalana existeix ben consolidada a Catalunya, al País Valencià, a les Illes i a la Catalunya Nord. Però també són molts els científics d'aquestes terres de llengua catalana arreu del món que se senten essencialment lligats a aquesta cultura. La celebració periòdica d'aquests congressos no ha perdut vigència. Ben al contrari, la reiteració periòdica dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana és una expressió pública de l'ús del català com a llengua de comunicació científica, i també reafirma la creació d'un espai de reflexió interdisciplinària i de divulgació del coneixement.

Tots aquests ingredients, mesurats amb cura i ben cuinats pels comitès científic i organitzador, són els que hem volgut conjuminar en l'organització i el programa científic del 17è Congrés a València. En primer lloc, articulant-lo al voltant d'un eix central: l'anàlisi dels grans reptes a què han de fer front les ciències de la vida i de la salut davant el nou mil·lenni. Proposar aquesta reflexió sembla oportú ara en la mesura que estem assistint a un canvi històric, no sols des del punt de vista cronològic, pel canvi de segle i de mil·lenni, sinó també pels canvis socials i científics que s'estan produint. En particular, el fenomen apareix cada dia davant l'opinió pública per causa de les expectatives i controvèrsies que genera l'enginyeria biològica i les noves tecnologies sanitàries. El Congrés vol integrar tres àmbits: el de la recerca, el de les repercussions sanitàries de la globalització i el de la transmissió del coneixement mitjançant la divulgació científica.

Tots hem estat testimonis fins a quin punt la segona meitat del segle XX ha estat l'escenari d'una veritable revolució en les condicions de vida i salut de l'espècie humana i la seua capacitat de supervivència sobre la Terra. La transició sanitària i demogràfica als països industrialitzats es va veure consolidada pel naixement de sistemes nacionals de salut i per les polítiques sanitàries nacionals i internacionals promogudes per organismes com l'Organització Mundial de la Salut. Les grans expectatives suscitées per l'era antibiòtica i la revolució de les tecnologies sanitàries han vist, tanmateix, qüestionada la seua eficàcia pel creixement demogràfic, la universalització del dret a la salut, l'augment de la pobresa i el deteriorament de les condicions de vida d'amples regions del planeta. Malgrat la millora de les tecnologies sanitàries, el deteriorament de la salut ha estat una de les conseqüències d'un model de globalització insostenible i en iniciar-se el

nou mil·lenni, la internacionalització dels mercats, els fluxos migratoris, l'envelliment de les poblacions i les grans malalties epidèmiques de caràcter víric plantegen una nova situació, un nou repte de gran abast.

El 17è Congrés ha estat precedit de dues reunions intercongressuals. La primera, celebrada a València el 27 de març de 2004 i organitzada per la Societat Valenciana de Ciències de la Salut Joan Baptista Peset (SVCSJBP), va estar dedicada a analitzar els «Reptes assistencials i docents» mitjançant una conferència i dues taules rodones. La segona tingué lloc els dies 13 i 14 de maig a Barcelona i tractà sobre «Unitat i diversitat en microbiologia». Altres conferències organitzades per la SVCSJBP en la programació del darrer curs també se celebraren en el marc de les activitats intercongressuals.

El Congrés analitzarà successivament els reptes de la recerca, de la globalització i els escenaris de la divulgació científica. El primer dels apartats se centrarà en les noves expectatives terapèutiques, l'envelliment i els processos degeneratius. La segona sessió se centrarà en les relacions entre desenvolupament i salut, mentre que la tercera explorarà les formes de la divulgació científica als museus, als jardins botànics i a les publicacions escrites. Quatre conferències, impartides per especialistes de reconegut prestigi internacional, completaran cadascuna de les sessions.

Aquest Congrés revisarà, doncs, amb l'autoritat científica dels millors especialistes, aspectes que són crucials per a la salut humana del segle XXI. Les sessions científiques es completaran a més amb un seguit d'actes culturals que esperem que permeten a tots els assistents i participants gaudir de l'entorn de la ciutat. València havia de ser la seu del Congrés de l'any 1938, però els esdeveniments polítics de tots coneguts ho impediren. Quan acceptàrem el compromís de celebrar a València el 17è Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana acceptàrem també nosaltres mateixos un repte: el de satisfer aquell deute històric i portar novament a la nostra ciutat el Congrés en una situació de normalitat lingüística, acadèmica, social i científica. El primer dels reptes l'hem superat, però l'absoluta manca de col·laboració de les institucions valencianes —amb l'excepció de la Universitat de València— indica que el segon repte queda encara pendent, com els grans temes del Congrés, per al nou mil·lenni.